

МАТЕМАТИКА DARSINING TUZILISHI VA UNI TASHKIL QILISH METODIKASI

Sadulloeva Malohat Hikmatullo qizi
Uchquduq tuman kasb-hunar maktabi

Annotatsiya: Mazkur maqolada matematika darsining tuzilishi va uni tashkil qilish metodikasi, maktablarda matematika fanini o'qitishning maqsadi va uning dolzarb muammolari, matematika ta'limini yangi sifat bosqichiga olib chiqish haqida to'liq fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: matematika, kasbiy mahorat, matematik-statistik usul, loyihalashtirish, konstruktiv jarayon.

Kirish:

Ma'lumki, ta'lim samaradorligini oshirishda o'quvchining fanga bo'lgan qiziqishini tasavvur qila olish qobiliyatini kengaytirish fikrlash qobiliyatini oshirish muhim omillardan biri sanaladi. Mazkur omillarni rivojlantirishda matematika fanidan sinfdan tashqari faoliyatlarni tashkil qilishni o'rni beqiyosdir. Matematika murakkab fan, shuningdek, bu fandan ta'lim samaradorligi pastroq. O'quvchi fanning murakkabligidan zerikadi va ularning qiziqishlari pasayadi. Natijada o'zlashtirish past ko'rsatgich beradi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya:

Maktabda matematika ta'limini yangi sifat bosqichiga olib chiqish maktab o'qituvchilarining salohiyati, kasbiy mahorati va ijodkorligiga bevosita bog'liq. Matematika o'qituvchilarining malakasini oshirish, ularni zamonaviy ta'lim metod va texnologiyalari bilan qurollantirish matematika ta'limi oldida turgan dolzarb masalalardan biri sanaladi.

Matematikani bir-birini to'ldiruvchi ikkita qismga bo'lish mumkin. Nazariy fan matematika ichidagi tuzilmalarni chuqur tahlil qilish bilan shug'ullanadi. Amaliy fan o'z modellarini boshqa fanlarga taqdim qiladi. Fizika, kimyo va astronomiya, muhandislik tizimlari, bashorat va mantiq matematik apparatlardan doimiy tarzda qo'llanadi. Uning yordami bilan kashfiyotlar qilinadi, naqshlar topiladi, voqealar bashorat qilinadi. Shu ma'noda matematikaning inson hayotidagi ahamiyatini ortiqcha baholab bo'lmaydi. Matematik metodikaning xususiyatlarini rivojlantirish, pedagogik tadqiqotlarda, ijodiy izlanishlarda yangiliklar yaratish, fikrlash samaradorligini oshirish asosiy omillardan biri sanaladi.

Binobarin, bo'lajak olimlarning pedagogik izlanishlarini matematikalashtirish madaniyati ilmiy izlanishlarning intensivligini ta'minlaydi. Ilmiy tadqiqotda matematik-statistik usuldan keng foydalanish hozirgi zamon fanining xususiyatlaridan

biridir. Matematik-statistik usulni qo'llash tadqiqot samaradorligini oshiradi, pedagogik voqelikni to'g'ri ko'rsatish, mavjud voqelikning ichki bog'liqlik qonuniyatlarini aniqlash, turli sharoitlarda uning samaradorligi, rivojlanish darajalarini bilish, pedagogik voqelikni to'g'ri ko'rsatish imkonini beradi.

Natijalar:

Matematik ta'lim tizimini amalga oshirishga bir qator omillar ta'sir ko'rsatadi, shuningdek ta'limning umumiy maqsadlari, ta'limning ijtimoiylashuvi matematikaning fan sifatida rivojlanishi, matematikaning amaliyotga yo'naltirilganligi, yangi ta'lim g'oyalari va texnologiyalari va natijalari psixologik tadqiqotlar ta'sir qiladi. Bu omillar yig'indisi tashqi muhitni tashkil qiladi va u bevosita matematika ta'lim tizimiga ta'sir qiladi. Tashqi muhitning ko'pgina komponentlari matematikaga uni o'qitish maqsadi orqali ta'sir qiladi.

Matematik ta'limga kompetentlik yondashuvi o'quvchilarning kasbiy, shaxsiy va kundalik hayotida duch keladigan vaziyatlarda samarali harakat qilish imkonini beradigan amaliy ko'nikmalarni takomillashtirish va rivojlantirishni, shuningdek, matematik ta'limning amaliy, amaliy yo'nalishlarini mustahkamlashni nazarda tutadi.

Muhokama:

Matematika o'qituvchilari matematik amaliyotni raqamli texnologiyalardan foydalangan holda o'zgartirishi uchun hammualliflar va tadqiqotchilar sifatida konstruktiv jarayonning bir qismi bo'lishi kerakligini ta'kidlaydi. Shunga qaramay, loyihalashtirish jarayoni juda qiyin, bu yerda: vositalarning matematik ifoda va muloqotga dialektik ta'sirini hisobga olish kerak va loyihalash va tahlil qilishning turli markazlari mavjud.

Matematikadagi nazariyani amaliyot bilan bog'lash bilan bog'liq muammolarni tushunish va tasavvur qilishda tajribaga murojaat qilish mumkin. Biroq tajriba metodi matematikada isbot uchun qabul qilinmaydi. Tabiiy ilmiy fanlar haqiqiy borliqning noma'lum bo'lgan xossalarni topish uchun tadqiqot o'tkazsa, matematika moddiy dunyoning qaralayotgan modellarida yangi xossalarni topadi va yangi modellar yaratadi. Bunga borliqdagi hodisalarni yaxlit talqin qilishga imkon beruvchi matematik modellashtirishlar misol bo'ladi.

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, mutaxassislarimizning fikri bo'yicha, matematikani yaxshi o'zlashtirgan o'quvchining tahliliy va mantiqiy fikrlash darajasi yuqori darajada bo'ladi. U misol va masalalarni yechishda, balkim hayotidagi turli qiyinchiliklarda ham tezkorlik bilan qaror qabul qilishi, muhokama va muzokara olib borish, ishlarni bosqichma-bosqich bajarish qobiliyatiga ham ega bo'ladi. Shuni ham aytish joizki, o'quvchini matematiklarga xos fikrlashi uni kelajakda amalga oshirmoqchi bo'lgan ishlar, tevarak-atrofdagi sodir bo'layotgan voqea-hodisalar rivojini bashorat qilish darajasiga ham olib chiqadi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Jumayev M.E, Matematika o`qitish metodikasi. Toshkent. "Ilm Ziyo" 2011.
2. X.E.Nazarov, Q.Tursunov, A.A'lamov "Matematika o`qitish metodikasi" ma'ruzalar matni, Samarqand, 2010.
3. Jumayev M.E. Matematika o`qitish metodikasi. Toshkent. "Turon-Iqbol". 2016.
4. Yunusova D.I. Matematika o`qitishning zamonaviy texnologiyalari, T.: 2007.